

Αθήνα, 14/6/2017

Αρ. πρωτ.: 191

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

Δέγλερη 2

Αμπελόκηποι – Τ.Κ. 11522

Τηλ.: 210 8701305, 2108701332

Fax: 210 8701329

Email: sedaepimelites@hotmail.com

Προς τη
Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης,
Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης

1. Πρόεδρο κ. Αντώνιο Συρίγο
2. Αντιπρόεδρο κ. Γάκη Δημήτριο
3. Μέλος κ. Κοζομπόλη-Αμανατίδη Παναγιώτα

Αξιότιμοι κύριοι και κυρία,

Όπως γνωρίζετε, την 6η Ιουνίου 2017 στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης εισήχθη προς συζήτηση σχέδιο νόμου που μεταξύ άλλων αφορά

1. στην Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου
2. στις Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000,

Συγκεκριμένα, αναφορικά με τα όσα προβλέπονται στο υπό 1.:

Μεταξύ άλλων, στο σχέδιο νόμου προβλέπεται η ίδρυση Αυτοτελών Γραφείων Ανηλίκων Θυμάτων της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα, στο άρθρο 74 1. του προτεινόμενου νομοσχεδίου συνιστώνται στις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πατρών και Ηρακλείου, Αυτοτελή Γραφεία Ανηλίκων Θυμάτων - «Σπίτι του Παιδιού».

Για την εξυπηρέτηση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό, στο άρθρο 76 του προτεινόμενου νομοσχεδίου, προβλέπεται η επί του άρθρου 39 του ΠΔ. 101/2014, αύξηση θέσεων του προσωπικού των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής γενικά και ειδικά για τη στελέχωση των εν λόγω Αυτοτελών Γραφείων. Στο σημείο 3. του ίδιου άρθρου προβλέπονται και οι τρόποι στελέχωσης των Αυτοτελών Γραφείων Ανηλίκων Θυμάτων της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Από τον συνολικό επιχειρησιακό σχεδιασμό που εισάγει η προτεινόμενη ενσωμάτωση της Οδηγίας δεν εξασφαλίζεται, κατά την κρίση μας, η στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη για το ανήλικο θύμα με ιδιαίτερες ανάγκες και η ευσύνοπτη διαχείρισή του από το σύνολο των θεσμών, διαδικασιών και ειδικοτήτων που εμπλέκονται κατά την ποινική διαδικασία.

Α. Γενικά, η ανάθεση του έργου της αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ηλικίας, όπως λεπτομερέστερα προβλέπεται στην Οδηγία και στο εν λόγω σχέδιο νόμου, και ειδικότερα των ανηλίκων θυμάτων, στις ήδη υποστελεχωμένες Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής σε επίπεδο επικράτειας, καθιστά την πραγματική εφαρμογή της Οδηγίας δυσχερή, ενώ, από την άλλη, επιτείνει και την αποδιοργάνωση των Υπηρεσιών στις οποίες ανατίθεται το έργο αυτό.

Αντίθετα, στο μέτρο που θεωρείται ότι οι εξειδικευμένες Υπηρεσίες θυμάτων είναι σκόπιμο να δημιουργηθούν στο πεδίο της δικαιοσύνης, αυτές θα πρέπει να οργανωθούν δίπλα στον Εισαγγελέα, στο πλαίσιο της οργανωτικής δομής των Εισαγγελιών, να στελεχωθούν από κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό (παιδοψυχίατρους, παιδοψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς) και να διασυνδεθούν με τον κοινωνικό τομέα

και τον τομέα της υγείας, ώστε να δοθεί η αρμόζουσα έμφαση στη θυματολογική προσέγγιση, στην τήρηση των δικαιωμάτων του θύματος και στην αποκλειστική και πολύπλευρη ενασχόληση με το θύμα. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε πρόσφατη έκθεση της FRA (European Union Agency for Fundamental Rights), το 2014, υποστηρίζεται η διακριτή οργάνωση και ανάπτυξη των Υπηρεσιών Υποστήριξης Θυμάτων από τις Υπηρεσίες που ασχολούνται με τους δράστες¹.

Β. Η λειτουργία εξειδικευμένων Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων («Σπίτι του Παιδιού») που θα ασκούν τις αρμοδιότητές τους σε όλη την Εφετειακή Περιφέρεια Αθηνών, Πειραιά, Θεσσαλονίκης, Πάτρας και Ηρακλείου (άρθρο 74), με τον τρόπο που προτείνεται, δηλ. με την πλήρωση μόλις 20 θέσεων επιστημονικού προσωπικού και 1 θέσης διοίκησης συνολικά α) δεν είναι ρεαλιστικό ότι θα καλύψει τις πραγματικές ανάγκες, αφού στις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών προβλέπονται όχι μόνο η ατομική αξιολόγηση και η συνδρομή του ανήλικου θύματος κατά τη δικαστική διαδικασία, αλλά ακόμη και συμβουλές σχετικά με οικονομικά θέματα που προκύπτουν από το έγκλημα, προσωρινή στέγαση κ.λπ. (άρθρο 62), ενώ β) με την παραπάνω κατανομή αποκλείονται από την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών πολλές δικαστικές περιφέρειες της χώρας.

Εξάλλου, η στελέχωση των Υπηρεσιών αυτών, μεταξύ άλλων, με θέσεις κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων (3 στην Αθήνα και από 1, στα άλλα Πρωτοδικεία), είναι κατά την κρίση μας προβληματική για τους εξής λόγους: οι επιμελητές ανηλίκων, είτε ανήκουν στον κλάδο ΠΕ Σωφρονιστικού Ανηλίκων (με πτυχίο διορισμού τα πτυχία Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Νομικής κ.λπ.) είτε ανήκουν στον κλάδο ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων (με πτυχίο διορισμού το πτυχίο Κοινωνικής Εργασίας), έχουν, από πάντα, ενιαίο καθηκοντολόγιο (βλ. ΠΔ 49/79, αλλά και νεότερο ΠΔ 101/2014), υπάγονται στο ίδιο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής και λαμβάνουν ενιαία υπηρεσιακή εκπαίδευση, ώστε

¹ “Probation services seem, therefore, poorly placed to also perform the functions of victim support, even if organisational sub-divisions are established and strictly separated”, *Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims*, 2014:62 (<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/victims-crime-eu-extent-and-nature-support-victims>)

οποιαδήποτε διάκριση κατά την ανάθεση καθηκόντων σε αυτούς, είναι καταχρηστική. Μια λογική υπηρεσιακού διαχωρισμού τους, με βάση το πτυχίο διορισμού τους, εν προκειμένω το πτυχίο της κοινωνικής εργασίας, πάσχει τόσο τυπικά όσο και ουσιαστικά, καθώς αποστερεί από τους συναδέλφους, κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων, την υπηρεσιακή και επαγγελματική τους ταυτότητα, αλλά και τους έχει αποδεδειγμένα καταστήσει ευάλωτους σε αναγκαστικές μετακινήσεις προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες κλάδου ΤΕ κοινωνικών λειτουργών ή ΤΕ κοινωνικής εργασίας σε άλλες Υπηρεσίες αρμοδιότητας ΥΔΔ&ΑΔ. Ως εκ τούτου, θα πρέπει, και στο εν λόγω σχέδιο νόμου, να αρθεί η σύγχυση που αναπαράγεται, ώστε για τη στελέχωση των εξειδικευμένων αυτών Υπηρεσιών να προβλεφθούν θέσεις κλάδου ΤΕ κοινωνικών λειτουργών ή ΤΕ κοινωνικής εργασίας, αντί για θέσεις ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων.

Γ. Επίσης, προβλέπεται ότι για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας, η ατομική αξιολόγηση (άρθρο 68) (α) των ενήλικων θυμάτων και (β) των ανήλικων θυμάτων, όπου δεν υπάρχουν Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων, δηλ. οπουδήποτε εκτός από την Αθήνα, τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρας και Ηρακλείου, θα διενεργείται από τους Επιμελητές Ανηλίκων και τους Επιμελητές Κοινωνικής Αρωγής που υπηρετούν στις οικείες Υπηρεσίες της χώρας. Να σημειωθεί ότι σήμερα, στην επικράτεια λειτουργούν 39 Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής (ενώ τα πρωτοδικεία είναι 63). Οι 26 Υπηρεσίες στελεχώνονται αποκλειστικά από Επιμελητές Ανηλίκων, οι δε 19 από αυτές είναι μονοπρόσωπες και οι Επιμελητές Ανηλίκων που υπηρετούν καλύπτουν το σύνολο των καθηκόντων, δηλ. καλούνται σε διπλό ρόλο, Επιμελητή Ανηλίκων και Επιμελητή Κοινωνικής Αρωγής. Ως εκ τούτου, δεδομένης της υποστελέχωσης, η εκπλήρωση επιπλέον καθηκόντων από τις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής που αφορούν στο θύμα, όπως είναι η ατομική αξιολόγηση ανήλικου και ενήλικου θύματος, αναδεικνύεται κατά τόπους εξαιρετικά δυσχερής.

Δ. Στο άρθρο 69 (7) προβλέπεται ότι «όταν το θύμα είναι ανήλικο και οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αυτού αποκλείονται από την εκπροσώπησή του, λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του ανήλικου ή στην περίπτωση που το ανήλικο θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του» ... διορίζεται ως «ειδικός εκπρόσωπος» του ανήλικου θύματος ένας Επιμελητής Ανηλίκων. Θα πρέπει να διευκρινισθεί το περιεχόμενο της ειδικής εκπροσώπησης και πώς διακρίνεται από άλλες έννοιες και ιδιότητες αστικής φύσης. Αφορά αποκλειστικά στη συνοδεία του ανήλικου θύματος, κατ' άρθρο 69 (3), (4),

οπότε ο Επιμελητής Ανηλίκων παρίσταται αντί του νομίμου εκπροσώπου του ή εμπειριέχει κι άλλες αρμοδιότητες;

Ε. Στο άρθρο 76 (1β) και (2) προβλέπονται συνολικά 2 θέσεις υπαλλήλων ΠΕ Διοικητικού στο Τμήμα Επιμελητών Ανηλίκων και στο Τμήμα Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής της Διεύθυνσης ΕΑ&ΚΑ Αθηνών, καθώς και 1 θέση υπαλλήλου ΠΕ Διοικητικού στο Αυτοτελές Γραφείο Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων Αθηνών. Είναι αναγκαίο να ορισθεί επακριβώς το αντικείμενο που ανατίθεται στον εν λόγω κλάδο στο πλαίσιο λειτουργίας των Υπηρεσιών, καθώς και να εξετασθεί το ενδεχόμενο να προβλεφθούν τέτοιες θέσεις και σε άλλες Υπηρεσίες με αυξημένο φόρτο εργασίας όπως π.χ. στο Τμήμα Επιμελητών Ανηλίκων Θεσσαλονίκης.

ΣΤ. Στο άρθρο 76 (3) προβλέπεται ο τρόπος στελέχωσης των Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων. Η στελέχωση με τη μέθοδο των αποσπάσεων, μετατάξεων και εν γένει μετακινήσεων, μεταξύ άλλων, και με «εργαζόμενους με σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, σε ΝΠΔΔ και σε ΝΠΙΔ οποιασδήποτε μορφής που τελούν υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους», αξιολογείται από εμάς ως προβληματική και εκτιμούμε ότι θα όφειλε έστω να τίθεται η προϋπόθεση ότι οι εν λόγω Οργανισμοί προέλευσης ανήκουν στο Γενικό Μητρώο της Κυβέρνησης, δηλ. να υφίσταται η στοιχειώδης πρόσδεση με τον Δημόσιο Τομέα.

Η προστασία του ανήλικου θύματος δεν αποτελεί μόνο θεσμική υποχρέωση της Πολιτείας απορρέουσα από την δεσμευτικότητα μιας Ευρωπαϊκής Οδηγίας. Αποτελεί συνταγματική υποχρέωση στο πλαίσιο της προστασίας της νεότητας, απαντά στη στοιχειώδη τήρηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού και οι επιμελητές ανηλίκων, με βάση το πνεύμα, την ηθική και τη δεοντολογία που διέπει την εκτέλεση του έργου τους θεωρούν αναγκαία την πρόοδο στο ζήτημα αυτό.

Από την άλλη, σε μια δημοκρατική κοινωνία, η ψήφιση νόμων δεν πρέπει να παραμένει κενό γράμμα, ιδίως όταν αφορά σε πραγματικές κοινωνικές ανάγκες ύψιστης προτεραιότητας όπως η παραβατικότητα και η θυματοποίηση των παιδιών. Σε αυτό το πνεύμα, θεωρούμε αναγκαία την αναθεώρηση του επιχειρησιακού σκέλους και της οργάνωσης των Υπηρεσιών που θα αναλάβουν, στο πλαίσιο της Δικαιοσύνης, τη γενική και ειδική υποστήριξη των ανήλικων θυμάτων και τις εφαρμογές της αποκαταστατικής δικαιοσύνης, και είμαστε στη διάθεση των αρμόδιων οργάνων και φορέων για έναν ουσιαστικό διάλογο.

Σε κάθε περίπτωση, ως εργαζόμενοι τονίζουμε ότι οι Υπηρεσίες του ΥΔΔ&ΑΔ που σε πανελλαδικό επίπεδο στελεχώνονται από επιμελητές ανηλίκων αδυνατούν στην πράξη, λόγω της εκτεταμένης τους υποστελέχωσης, η οποία επιτάθηκε δραματικά και από την συγχώνευση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων με τις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής των τελευταίων ετών, να αναλάβουν, με τον τρόπο που προτείνεται, το σοβαρό και υπεύθυνο αυτό έργο ή να διαθέσουν, με όποιον τρόπο, το ήδη λιγοστό και κατακερματισμένο τους ανθρώπινο δυναμικό σε αυτήν την κατεύθυνση.

Τέλος, αναφορικά με τα όσα προβλέπονται στο υπό 2:

Στο σχέδιο νόμου προτείνεται ότι Επιμελητής Ανηλίκων ορίζεται για τη συλλογή πληροφοριών για την υπάρχουσα διαθεσιμότητα στα ιδρύματα ή στις δομές παιδική προστασίας για την τοποθέτηση ανηλίκων από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 33 (2), αλλά και για την τακτική ενημέρωση του Εισαγγελέα για την κατάσταση και εξέλιξη του ανηλίκου που έχει τοποθετηθεί σύμφωνα με την περιγραφόμενη διαδικασία. Στο βαθμό που δεν έχει ακόμη ρυθμισθεί στο σύνολό του ο θεσμός της αναδοχής, θεωρούμε ότι η ανάθεση αυτού του έργου στον Επιμελητή Ανηλίκων είναι πρόωρη και κατά άστοχο τρόπο αποσπασματική.

Παρακαλούμε για την εξέταση των παρατηρήσεών μας.

Το Δ.Σ. του

Συνδέσμου Επιμελητών Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδος

Η Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Ζαγούρα Παρασκευή

Πράνταλος Ιωάννης